

Kr. Erslev "Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie
i Kristian IV" tid, bd. I, sd. 166, 167, 168.

Kopi fra Universitetsbib. i Bergen 19.09.02.

1609

167

36. Kongens Proposition til Raadet, 22 Januar.

Tvende propositiones oc capita, som vi Christian den IIII, Danmarckis, Norgis etc. konning, hafver ladet tilstille vore elskelige rigens raad paa den forsambling, som til den 24 jan. her udi vor kjøbsted Horsens er berammet at holdis, hvor paa forne vore rigens raad dennem emod os skriftlig vilde erklere, oc vi siden des bedre vore rigers sambt oc regulere.

Det første om Søfinder, som boer udi de lhen Salten, Senien, Tromsen, Findmarken oc Vardhus lhen, da er nocksom bevist, at det slags folck icke hafver boed der af

168

alders, men de hafver hafdt deris tilhold høigt oppe i fieldene oc nheret sig af deris buer med skitteri, ocsaa ofte flit deris bolige oc gammer; efther som fule oc vilde diur hafver verret at bekomme. Oc eftherdi de med slig deris ydelig flitning hafver vid omstrippet och berörd baade Norgis och Sverriges rigers grund oc skovfve, hafver de af alders, der de boede oppe i fieldene, gifvet skat oc tribut til begge riger, endocsaa en pardt til grotfursten af Musko, fordi de berörde nogle steder, som til det novgardiske gebiet vore liggendes. Efther at det for^{ne} findske folck hafver fornomm-en, at tet vor bedre at boe oc nhere neg nedre ved søsiden end der oppe udi fieldene, da erre de efther handen tid efther anden nederflit ind udi Norge oc sat deris visse bolige ved søkandten udi de for^{ne} lhene, hvilket hafver arsage gifvet kongen i Sverrig oc grotfursten af Muskov at sende deris fogitter ind udi Norge til søkanten, der at fordre tribut oc arlig skat af de Finder, som tilforne udi fieldene boede, paa det de formedelst slig de Findernes flitning den icke skulde miste oc ombere. Hvor af nock-

som bekræftigis, at de forne Søfinder udgifve deris skat til den svenske krone pro personis oc icke af nogen brug, som de af Sverrigis grund hafver, dennom til nhering oc fordel.

At klage ofver vore forfedre, frembfarne konninger udi Danmarck et Norge, deris forsømmelse, at ti hafver tilladt slige Finder ved søkandten at boe uden serdelis forlof oc licents, och end det, som verre er, igennem fingre set, at deris naboer slige fremmede herrer, som erre Svensken oc Ridsen, optoge skat oc arlig tribut inden deris rigers grentse, deris regalier oc høighed til største præjudico, det er aldelis forfengelig oc til forgifvis, eftherdi proscriptio longissimi temporis er forby gaed, det stetinske fordrag same proscriptio byfalder oc med de Svenske holder, ocsaa vore egne commisariers dom, som udi denne sag anno 1603 ved Flakebek er afsagd oc seg paa det forne stetinske fridsfordrag funderer, tillader den svenske trone at beholde ald den indkomst, som dem af alders oc før fordraget blef oprettet, udi voris rige Norge hafd, brugdt oc nødt hafver. For voris persone ville vi legge vind paa, at hvis i fordom tid er af andre forsømmet, at tet motte ved voris flittighed oc tilsium blifve egen oprettet, saa vid mufligt er oc ske kand, sar hverken umag eller bekostning der paa skal sparis.

Naar med flid agtis alle de contenta, som de svenske com-

169

missariers dom indeholder oc befatter, som til det flackebeckske møde erafsagd, dernest om mand ved same dom applicerer de gierninger, acta oc praktiker som de Svenske paa sex aars tid, siden det forne møde blef holden, giordt oc begaed hafver, da entdeckis der af deris forset, oc hvad for naboer de udi frembtiden ville blifve os oe voris riger, det kand af slige circumstantier nocksom forfaris, oc ville vi til vore elskelige raads fuldkommeligere information noget der om berøre.

Udi den flackebekske dom, som af de svenske commissarier for rette kiend oc afsagd er, findis disse ord: Alle steds, der Svergis crone tager udi Lapmarker skat, serdelis der ingen bevislig grentse er, saa vel ved søsiden som oppe i fieldene, der hafver hun oc rettighed til folck, land, vand, skovg oc mark oc bør niude ald høighed

i andelige oc verdslige rettighed oc alle andre nittigheder, efther som entingen hun alene eller oc medd Norgis crone lige eller oc mere skat tager.

Den tid den itsige regrende herre udi Sverrig er kronet, blev udi hans kierligheds titel indsat (som aldrig nogen svensk konge hafver brugdt) disse ord: ofver de Lapper i Norland oc Caianer etc. konning.

Nu ved en hver, at Norrland med alle de fock, der udi boer, de ligge til vort rige Norge, oc er lavgmanden pa Stegen deris dommere, hvor de søge deris ret, om de til hiembtinget uforettis. Bispen udi Trundhiembs radar for Norland paa geistlighedens vegne; thi Norland ligger udi Trundhiembs stift; en hver fiord, enthen der boer Søfinder eller Normend udi, da ligge de til visse sogner oc hafve deris kirketienste af de prester, som udi Norland boer oc der residerer. Hvor det Caianer land ligger, vide vi icke til visse, ey heller kand vi det hoes nogen (end icke hoes de Svenske self) forfare. Dog eftherdi udi den universal landtafle findis en provintse, som den avthor kalder Caianska Sembla, om ligger icke langt fra Vort slot Vardhus, da gjørre vi os tancker, at de forne Caianer, ofver hvilcke han kierlighed seg skrifver en konge, er udi den same tractu oc maa ske saa snart ligger til Norgis rige som til Sverrig. At en herre setter udi sin titel sin ven oc naboes, en anden herris, land oc det uden lovlig årsage oc fornødenhed, emod den brug oc skick, som andre hans formend giordt hafver, af fri sticke oc forset, om det kand optages udi en god mening, oc hvad det kand fororsaga for disputation oc for-

170

vor i frembtiden, det stiller vi til vore elskelige raads discretion, oc betenkende.

Vi ville icke heller, at vore raad skal verre ubevist, at anno 1607 er afferdiget en pinke fra Elsborg til Bergen, som der fra frembdelis til Vardhus lhen skulde segle, der at drifve kiøbmandschab, at indtage den svenske rettighed af nogle Søfinder, item at forfare dibet i adschillige fiorder oc hafner oc andet mhere at forrette, efther som af den capiteins instrux, som paa skibet vor, stickevis kunde forstaes.

Udi det fridsfordrag, som anno 1595 emellom Sverrig oc Ridsland er oprettet, da hafver Sverigis crone seg tilforhandlet den rettighed udi Norge ved søsiden, som Ridsen forregaf veg at hafve, uahnset at vi ingen indkomst eller herlighed erre

Ridsen gestendig ved søsiden ofver aldt Norgis rige. Oc om skiøndt Ridsen hafve nogen indkomst inden Norgis rigis grentse, saa bør hans kierlighed dog til ingen den at afhende uden til os aldene eller oc til en anden med voris bevilling oc ratification. Oc endog det icke er brugelig, at Svenske oc Ridser tager til lhen af os, hvis indkomst de udi voris rige Norge hafver, dog eftherdi det rige, som same indkomst opberis udi, hører os til, derforre bør es med ald billighed at vide, hvad for herrer indkomst oc rettighed hafver der udi.

I hvad mening oc til *hvad effect* den forretagne bigning pas Gotenborg er sked, i lige maade, hvor hen de store privilegia, som der samesteds residerende Nederlender skulde niude, seg skulde strecke, er nocksom at forstaa, nemblig at forringre vor oc rigens indkomst oc høighed udi Sundet, hvilket Øresund er en af de fornembste regalier, som Gud oc naturen dette kongerige gifvet hafver.

Hvorledis, hvi dristeligen oc uretferdeligen da svenske fogder hafver taget af sted udi Norland oc Vardhus lhen i denne forleden sommer, det er at forundre. De hafver opboret af de fattige Søfinder af hver mand femb voger fisch, uahnset at ti aldrig til dennom hafver udgifvet fisk, men nogen skilling; icke heller erre de svenske fogitter vand at komme om sommeren, men om vinteren alene. De bigger hus oc boder paa adskillige steder, hver enthen laxe elfver eller nogen beleilighed er, item fisker udi elverne baade lax oc anden fisk, besynderligen udi Tanen oc Alten elfver. Af de Normend, som boe paa den øe Vadsøe, tager de af hver mand femb daller i landsleige oc enda hver tiende fisk,

171

hvilket dennom umueligt er at udgifte; icke heller erre de eller nogen Normand skildig den ringeste stilling til Sverigis rige at udgifve. Oc nar de slig stor skat besverger dennom af, udgi fve, truer oc undsiger de dunnom, oc at ti ville bebebnet egen komme och med blodige fingre same skat optage. Ofver slig trusel erre mange til sinds at bortdrage fra deris boliger oc henflitte til andre steder, hvor de for de forne svenske fogders envis overvold kunde verre i fred.

Udi forleden foraar er vor bevilling udgaen til Norgis indbiggere, som boer ved søsiden, at ferdig holde deris skitnings baade, som de bør at holde efther Norgis

lovg, oc beløb seg 1/2 daller, som hver bosat Søfinde skulde udlegge til same baadis udredning. Emod det vor mandat hafver en svensk foget i Vardhus Ihen, Erich Johansen ved nafn, skriftlig protesteret, sigendis sligt uret at varre oc hand vilde sin hero det, gifve til kiende; dersom de Søfinder udgaf til slig brug noget, da burde de at gifve til Sverrigs crone dobbelt saa meget, eftherdi de tvinde parter baade af land oc strand hører til Sverrigs trone oc dan tredie part alene hører til Svergis rige.

I denne sommer hafver det seg oc tildragen, at tre Søfinder erre dragen af Salten Ihen ind i Lofoten at boo, fordi den svenske foget plagede dennom meget ilde, oc i Lofoten boer ingen Finder, ey heller pleiger de svenske fogitter did at komme; derforre mendte de der at verre fri for dennom. Men det er at formode, at den svenske foget søger dennom op oc siden siger, at der, som de boe, der hafver den svenske crone rettighed oc lod udi land oc strand, som de tre Finder nu hafver begindt at bruge, efther den flackebeckescke doms indhold, oc at sligt mhære i frembtiden vil seg tildrage oc megen urigtighed forarsage, om det icke i tide afskaffis, der paa er ingen tvifvel. Naar vore officerer de Svenske forbiuder, saledis oc saa ubilligen at fare af sted, da svarer de, at ti hafve deris herris bevilling det at giørre oc derforre icke nogen forbud agte ville eller kunde.

Den rette hofved oc principal arsage hvorfor denne sag med Norland saa flittig oc heftig drifvis, er icke den, at den svenske trone paa arlig indkomst oc rente seg kunde forbedre; thi det er en ringe rettighed, som de for^{ne} Sølapper gifver. Men eftherdi Svergis crone ingen større fattelse hafver end denne, at ti icke vel kunde med deris skibsflode komme udi Vestersøen, oc i for^{ne}

172

Norland findis mange oc gode hafner oc ofverflødig skovg, ocsaa beleilighed did at henbeskede fremmede skibsfloder, saa vender de ald deris flid der hen, at ti under rettens skin seg der kunde indtrengre oc agte saa af voris hafner oc land den nøttighed at bekomme, hvilcken de af Svergis rigis grund for uleilighed skild icke kunde bringe til veige.

Men hvad billighed Sverrigs crone nu kiender dennom ved land, strand oc anden herlighed udi Norland, kand forfaris at de acta, som anno 1591 ved grentsen er forløben. Der salig kong Johan af Sverrig i største venlighed begerede af os, at vi vilde tilstede, hans kierlighed at motte holde sin skibs flode udi Vestersøen at forhindre Engelske oc andre at giørre Ridsen tilføring til S.

Nicolaus, hvilcket høigbemelte kong Johan; blef aldels afslagen, fordi det vor emod voris oc rigens høighed at tilstede en fremmed herre at uforrette oc fiendlig ahngribe nogen paa de strømme, som vi alene kiende os en herre ofver, hvormed nocksom bevisis, at anno 1591 da kiende s. kong Johan seg icke at hafve høigheden udi Norland ved Vestersøen eller til land oc strand, men bestod, at den os tihørde. Men efther at den svenske regering er kommen til den itzige herre, da begindis oc optenckis først slige ny paafund, som aldrig tilforne hafver verret hørde eller tenckt. Hvad udretning oc effecta slige dit Svenskis practiker (om de dennom lickedis) vilde i fremtitiden afsted komme, oc kongerne udi Norge deris regering til fellids med kongerne i Sverrig hafve skulde, er let at forstaa.

Oc efther som den forne svenske crone udi denne sag om Norland først hafver sententiam judicis pro se, thi det er dennom tildømbt ved grentsen, dog af denom self; dernest fører deris herre titelen af Norland, hvilckel oc er en ny paafund; ocsaa holder sine fogitter oc officerer, som stedse udi Norland erre, lige saa vel som vi gjørre, hvilcket aldrig tilforne er sked; disligeste hafver udi hand, brug, verge oc possession ald den del, som Sverrigis trone prætenderer seg til at høre udi Norland, oc hver aar tager mhere til, da er det trolig, at slig indtrang oc titel, som ved en ydelig possession oc hefd bekreftigis, vil blifve disse vore riger i frembtiden til fare, med mindre sligt forrekommis oc udi tide der emod brugis tilbørlige middel oc raad.

Oc eftherdi os icke bør, ey heller erre tilsinds at tilstede, at noget af den del, som til vore riger ligget hafver af alders oc

173

der til bør at ligge med rette, holde udi var regimentis tid der fra komme, men fast mher erre tilgeneiget vore riger at formhere oc forbedre, udi hvis maade vi det gjørre kunde, da bede vi vore elskelige rigens raad, at ti deris mening, raad oc betenckende os skriftlig vilde lade vide, hvorledis oc ved hvad middel slig modvillig indtrang, spot oc uret, som us oc vore undersoter udi Norland vederfaren er oc hver aar jo mhere oc mhere vederfaris er, ahnmodis af den svenske crone, best kunde afskaffis, oc slige volds gierninger, som os oc vort rige Norge sker til forfang oc præjudicio, en gang tilbørligen motte blifve forhindret oc afskaffet.

Belangende den anden punct om Lapland, som oc hører under vort rige Norge oc for nogle aar er kommen under Ridsen formedelst vore lhensmend paa Vardhus deris forsømmelse.

Om dette land Lapland skal vore elskelige rigens raad først vel agte, at vi mhener der med fornembligen den part af landet, som ligger ved søsiden, hvilcket grotfursten af Musko nu bruger oc hafver lagdt det under Malmes slot, uahnset at baade Malmes oc det andet land tilforne, før Ridse kom der at boe oc søg med list der indtrengde, hvilcket er sked kaldt ad udi mande minde, da hørde det til vort slot Vardhus, er der ydte enhver Lappe sit arlig landgilde. Hvad menlandet i seg self er ahngaaende oc de folck, som oppe i fieldene boer, om dennom erre vi icke saa aldellis omhiggelige; thi naar dennom forbidis at komme om sommeren neder til strandsiden, der at fiske oc kiøbsla, saa kand de icke lenger seg i fieldene opholde, men nødis til at svare os oc icke grodtfursten. Udi dette for^{ne} Lapland langs søsiden hafver Ridser bigd den kiøbsted oc festning Malmes oc gifvet den et andet nafn, som er Kola; disligeste hafver de opbigd nogle closter, dorper oc fiskeleiger, hvor udi mange risiske folck boer, seg nhere oc opholde af stranden oc gifver til høigbemeldte grotfurste skat, tribut, tiende oc anden rettighed. Oc lige som de Svenske argementere, hvor Sølapper boer, der hører landet dennom til, fordi folcket er deris, saa gjør oc Ridsen; hand mhener oc vil, at eftherdi det er ret, at hand tager skat af sine Ridser, saa bør hannom oc at tilhøre det land, som de boer udi, hvilcket met urette sigis; thi folcket følger den herre, som landet tilhører, oc icke landet følger folcket.

Naar Frantser, Engelske, Nedmlender, Tidske, end ocsaa vore egne undersote did hensegle at fiske eller at kiøbsla, da nødis de

174

til af baioren i Malmis at udgifve tiende, told oc anden rettighed til grotfursten, efther som de fiske eller kiøbsla meget. Oc ebland alle disse forne nationer da er ingen, som Risserne mhere hader end vore undersote, som arlig forfarenhed gifver, ocsaa af et klagebref oc supplication, nogle borger af Bergen oc Flensborg hafver udi voris cantsli indlagd, er at forfare, indeholdendis hvad spot, skade, foragt oc trusel dennom udi forleden sommer til Malmis er vederfares af nogle Nederlender, hvor af besluttis, om skiøndt vore rigis undersote, som paa det laplandske forvand seg nhere, gierne vilde erlegge til baioren i Malmis baade tiende, toll oc anden rettighed, saa blifver de dog af de andre nationer forhindrede; thi Ridsen med sine officer meget favoriserer dennom, men vore folck oc undersote hader oc fortrenger de.

Och endog det for^{ne} land Lappia ligger under en saare hard climate; thi det ungefærlig strecker seg fra 70 gradu latitudinis indtil den 66 grad, oc derforre icke der til gafns kand pløigis eller saes, dog alligevel hafver Gud udi andre maade same land velsignet; thi der slig en fiskerig strand som icke mangesteds er udi ald Norgis rige. Der findis mange oc herlige fiorder, som løber nogle uger søes ind i landet, udi hvilcke erre gode hafner oc setteri, ocsaa langs at strandesiden furskovf til baader oc jagter at bigge. Udi lide maade er der mange oc store elfver som løber neder af landet ind i fiordene oc den salthi søe, som erre fischerige af overflødig lax, øritter oc andre slags fisk, hvilcke uden stor bekostning formedelst søens recipocation kand fangis oc til veige bringis.

Men de vare, som fra Madmis oc de andre pladser der i landet blifver udførd af fremmede nationer, oc de mange skib, der blifver arligen tillad oc en hver til sit sted siden hiembsegler, af dennom kand best oc rettiste estimeris, hvad for commoditet oc beleilighed same land Lapland fører med seg, oc hvad for skade oc indtreg Norgis rige er tilføiget, i det mand slig en stor ort lands saa lenge mist oc omboren hafver.

At en republica tilsteder, lider et conniverer, at dends folck, land, herlighed oc høighed saaledis borttagis af andre oc corpus reipublicæ forringis oc blifver jo lenger oc mindre, oc deris naboers vilkor oc land udbredis, forvies oe forfremmis til des større magt, det kand ingen eragte at kunde tilladis uden skade, fare oc stor efvntir. Andre herrer op potentater, før de tilsteder

175

en ringe indtrang at ske ved nogen af deris grentser, om det skiønt icke vor en fierding veigs paa at giørre, da vende de megit der paa, før end det sker.

Da paa det vi kunde filleste giørre det, som vi udi voris handfestning lovet hafver, som er at forbedre oc formhere Danmarkis rige; vi ocsaa hoes voris efthererkommere, posteritet oc menige rigernis indbiggere kunde udi sin tid verre undskildiget, om riget i frembtiden ofver denne indtrang videre skade blefve *tilføiget, at vi jo udi tide med flittig* paamindelse, raad oc anden notvendig tilgiørelse den del forreslagen oc med gierningen effectueret hafde, som det riget mest kunde verre til gafn oc forfremmelse, - da bede vi vore elskelige rigeens raad, at ti udi denne punct, saa vel som udi

den forrige, deris betenkende oc mening os schriftligen vilde tilstille, hvorledis ocsaa denne indtrang oc uret; som voris rige til præjudicie oc forfang sker af høigbemelte grotfurste af Muskov, kunde afschaffis oc forrekommis.

Her udi gjørre vore elskelige raad det, som de efther deris ed oc pligt os oc riget skildig erre, oc vi ville det egen med ald gunst oc naade emod dennom alle os hver bekiende.

Gifvet paa vort slot Skanderborg den 22 dag januarii anno 1609
oc med voris egen hand unterschrefven.

Christian.

37. Raadets Betænkning, 29 Januar.

Orig. med Jakob Ulfelds Haand: RR. n. 42 D.

Vi efterskrefne Christian Fris, cantseller, Stien Brahe, Manderup Parsberg, Breide Rantzou, Jørgenn Fris, Predbiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrich Løcke, Oluf Rosensparre, Eske Brock, Christian Holck, Sten Maltissøn oc Jacob Ulfeldt, Danmarcis rigis raad, giøre vitterligt, at stormegtige høgborne første oc her Christian den fierde, Danmarckis, Norgis, Vendis oc Gottis konning, hertug udi Slesvig, Holstein, Stormarn oc Ditr. grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst, voris allernaadigst herre oc konning, til denne nerverendis forsamling, som til den 24 dag januarii her udi Horsens at holdis er berammet, iblan rigens sager naadigste hafver ladet proponere thvinde capita, paa hvilcke vi os imod hans mt. skrifteligen, hvad voris mening oc betenkende var, skulle erklere, paa thet hans mt. disbedre rigernis oc des indbøggeris gafn oc beste kunde beramme oc forordinere.

176

Den første punct er om den indtrang, som Sverigis krone gjør udi Norlandene; den anden om Lappelandt, hvilcken provints Rydtsen forenholder rigt, uanset samme Lappelandt er en ap-pertinents til Norgis rige.

Anlangende den indtrang, som Sverigis krone gjør udi de nordlandiske lhene, hvilcken den forne svenske krone ocsaa med mange oc adskillige argumenter oc gierninger det ene aar efter det andet jo mere oc mere stadfester oc med rettens skin bekreftiger, af hvilcke disse ere di fornemiste:

1. Den dom oc sentents, som til den flackebeckske møde anno 1603 sidst forleden af di Svenske self er for rette afsagd, som indeholder, at Sverigis krone, lige som den hafver rettighed til di finilske eller lappiske folck, lige saa hafver den oc jus til land, strand, skovf, marck, til geistlig oc verdslig høihed udi Norgis rige.

2. Da hafver den itzige herre udi Sverrig, der hans mt. blef kronit, sat det nafn Norland udi sin titul, hvilcken aldrig nogen konge udi Sverig tilforne giort hafver.

3. Begynder at holde sine fogder oc officierer udi Norge, hvilcke, nar vi noget mandere undersaatterne, da understaar di dennom derimod at protestere.

4. Tagis af di fattige Finder icke den gamble oc sedvanlige skat, men med thrusel, gevalt oc velde nødis di til at udgifve til dennom, saa møget di begere, paa det di kunde faa hefd paa deris prætenderede jus, oc en anden tid, nar sagen skulle disputeris, kunde befindis, at hvis jus oc høyhed, di siger dennom at hofve, den hafde ocsaa udi haand, brug, verge oc besiddelse.

Da for det første, hvad Norlanden er anrørendis, som den svenske krone aar efter aar jo lenger jo mere indtrenger dennom udi oc med magt oc velde aftrenger undersaatterne saa møgit, som di self vilde, videre end di af arilds tid gifvit hafver, saa er dette voris underdanigste betenckende udi denne sag, at efterdi den icke aleniste er kong. mts voris allernaadigste herris reputation til forkleinerung, men ocsaa disse riger til stor afbreck oc skade, at di lande oc provintser, som under Norges krone med rette ere liggendis, skulle udi saa maade med tagen oc gevalt uden modsigelse derfra forvendis, oc efterdi vi nu hans kongl. mts naadigste mening derudi hafver underdanigst der heden formercket, at hans mt. hafver siuntis, slig indtrang dere udi Norlandene skulle

177

udi lige maade med gevalt forhindris oc forekommis, saa er oc udi lige maade derudi vor betenckende, at dersom Sverigis kronis officierer herefter med slavg, gevalt oc ofverlast udi Norlandene framfarer, som forskrefvit staar, oc icke vil lade sig nøye med den tribut, som di hafve hafd, førend den stetinske fordrag blef giort, at da kong. mts lehensmend paa di steder skulle lade di Svenske vide, dennom at hafve af kongl. mt. befalling sligt dennom icke at tilstede, oc dersom di dette uanset udi deris forset framfarer, da skulle kongl. mt^s lehnsmand paa di steder med den beste

magt, haud der kand afsted komme, med magt oc gevalt dennom det forhindre oc hans mats undersaatte fortrøste, at kongl. mt. dennom herefter for slig gevalt naadigste vil forsvare. Men hvad den anden punct (som er om Lappelandt) er anrørendis, hvilcket land Rydsen hans mt. forentholdet hafver udi langsommelig thid, siunis os raadeligt, at kongl. mts. dermed endnu nogen thidlang lader beroe, oc naar til visse forfaris, hvem grotfurst er udi Rydsland, hand daa enten med legation eller skrifvelse besøgis, at hvis ofverlast som kongl. mts undersaatte her til udi Lappeland er sked, herefter maa aldels blifve afskaffit. Oc er herhos rigens raads underdanigste betenckende, høye- ligen fornøden at verre den forordning at ske, at dersom Sverigis krone for slig modstand udi Norlandene skulle ville giøre nogen indfald enten udi Danmarck eller Norge eller udi nogen af di provintser, dere underliggendis ere, at hannem da udi thide kunde skeden modstand, som nødtørften udkrefver, saa hand icke uforvarendis med mord oc brand mere skulle udrette, end nu kand betenckis; dog disse præparatoria icke at skulle ske før paaske, paa det icke skulle udsprengis nogit udi denne herredavg derom at verre besluttid, oc maa ske kunde komme kongl. mt. oc disse riger til skade oc forfang. - Disligeste ocsaa siunis høyeiligen raadeligt, at kongl. mt. sig naadigste vilde lerheden beflitte, saa at hans mt. kand staa oc verre udi rolighed oc enighed med andre omliggende rigens naboer, eftersom vi os underdanigste forser, hans kong.mt. (som den sag er høieste angeldendis) self naadigst ville betencke, hvad hans mt. oc dette rige herudi saa vel som udi alle andre maade kand komme til ære, løcke oc velfart, hvilcket vi os til hans kongl. mt. underdanigste forser oc forlader udi alle maade, - At dette saaledis efter kongl. mts. voris allernaadigste herris naadigste begering er vor underdanigste betenckende oc erklering,

178

hafve vi det med varis egne hender underskrefvit. Actum Horsens den 29 januarri anno 1609.

Christian Friisz. Sten Brahe. Manderup Parsberg. Breide Rantzow.

Jørgen Frisz. Preben Gyldenstyern. Axell Brahe. Henrick Løke.

Oluff Rosenspar. Eske Brock. Christian Holek. Stenn Malltszen. Jacob Wlfeldt.